

Visszaru áfarendszerbeli megítélése

2007.06.21.

A köznyelvben a visszaru kifejezést általában két esetre alkalmazzák:

1. abban az esetben, amikor hibás teljesítés vagy más ok miatt az eredeti szerződés részben vagy egészben meghíusul és ennek következményeként a termékek egy része vagy egésze visszakerül az eladóhoz;
2. egy visszavásárlási jogra épülő értékesítési konstrukció esetében, amelynél az eredeti vevő jogosult a szerződésben meghatározott időn belül arra, hogy a megvásárolt terméket visszaküldhesse, és a teljes vételárat visszatérítik számára (azaz a szerződés nem hiúsult meg).

Abban az esetben, ha a felek által kötött szerződés szerint a vevőnek lehetősége van a megvásárolt termék visszaküldésére és ehhez kapcsolódóan a vételárat visszatérítik számára, el kell dönteni, hogy a visszavétel egy önálló új ügylet keretében valósul-e meg (ez esetben állíthat ki a vevő a visszaküldendő termékről számlát az eladó felé, aki a terméket visszavásárolja), vagy a teljesítés meghíusulásáról van szó (ez utóbbi szavatossági vagy jótállási igény, meghibásodás miatti visszaküldés, stb lehet).

1. Szerződés meghíusulása miatt visszaküldött termék

A számvitelről szóló 2000. évi C. törvény 73. § (2) bekezdése e) pontja értelmében az értékesítés nettó árbevételét csökkentő tételként kell elszámolni a vásárolt és saját termelésű készlet értékesítéséhez kapcsolódó visszaru értékét.

A szóban forgó rendelkezés egyértelműen meghíusult szerződés esetén alkalmazható.

Az áfában ez esetben felmerül, hogy az eredeti számlát korrigálni kell. A korrekció módja függ attól, hogy a szerződés teljes egészében vagy csak részben hiúsult meg.

Amennyiben a szerződés teljes egészében meghíusult, akkor az eredeti értékesítésről szóló számlát az általános forgalmi adóról szóló 1992. évi LXXIV. törvény (a továbbiakban: Áfa-törvény) 45/A. §-ban foglaltak szerint sztozniózni kell.

Amennyiben a szerződés részben hiúsult meg, így az értékesített termékek közül csak néhányat kellett visszaküldeni, akkor az eredeti termékértékesítésről szóló számlát a visszaküldött tételeknek megfelelően az Áfa-törvény 45. §-ban foglaltakat alkalmazva helyesbíteni kell.

2. Visszavásárlási konstrukció

Ezzel ellentétben, amennyiben a termék visszavételére nem az ügylet meghíusulása, hibás teljesítés miatt (pl. minőségi hiba, meghibásodás miatt) került sor, hanem egyéb – az eredeti ügylet meghíusulásán kívül bármely más oknál fogva – akkor a visszaru az alábbiak figyelembe vételével ítéendő meg.

A visszavásárlási konstrukcióban megjelenő visszaru jogi természetét vizsgálva, a következőket lehet megállapítani. Az: eredeti eladó és az eredeti vevő között olyan tulajdonátruházásra (pl. adásvétel) irányuló szerződés jön létre, amelyben külön kikötik, hogy bizonyos feltételek megvalósulása esetén az eredeti vevő jogosult lesz arra, hogy egyoldalú nyilatkozattal olyan újabb kötelmet keletkeztessen, amely alapján az eredeti eladó köteles lesz a dolgot átvenni és a vételárat megfizetni (tulajdonképpen új tulajdonátruházásra irányuló szerződés jön létre). Noha a konstrukciót valószínűleg egyetlen egy szerződésbe foglalják, valójában két különböző ügyletről van szó. **A birtok és a tulajdonjog kétszer száll át:** először, amikor az eredeti vevő megveszi az árut, másodsor, amikor az eredeti eladó azt visszavásárolja.

Erről a fajta visszaruzásról csak akkor eshet szó, ha az első kötellem teljesítése már végbe ment és a szerződés nem hiúsult meg. Ezért ezt az esetet meg kell különböztetni attól az esettől, amikor az első kötellem (az eredeti adásvétel) teljesítése nem történt meg vagy azt nem szerződésszerűen teljesítették (ez utóbbi esetekben az előző pontban leírtak szerint kell eljárni). Ezekre az esetekre a Ptk. és egyéb jogszabályok különböző lehetséges jogkövetkezményeket tartalmaznak (kicserélés, kijavítás, elállás, stb.). Nem szerződésszerű teljesítés miatti vagy teljesítés befejezés előtti elállás vagy felbontás nem valósít meg Áfa-törvény szerinti termékértékesítést.

Más a helyzet, amikor az eredeti szerződést már teljesítették. A Ptk. szerint a teljesítéssel a szerződés megszűnik. A már megszűnt szerződést értelemszerűen nem lehet felbontani, módosítani (ez a helyzet fennáll a visszaruzásnál is). Ezért, amikor később az eredeti szerződésben foglalt lehetőséggel élve, az eredeti vevő nyilatkozik arról, hogy az árut vissza akarja adni, nem az első szerződés felbontásáról van szó, hanem új szerződés létrejöttéről.

Az Áfa-törvény 6.§ (2) bekezdés a) pontja értelmében termékértékesítés: a termék átadása olyan okirat alapján, amely a termék határozott időre szóló bérletéről vagy részletvételéről azzal a kikötéssel rendelkezik, hogy a bérlő vagy a vevő a tulajdonjogot legkésőbb az utójára esedékes bérleti díj vagy részlet kiegyenlítésével, illetve a szerződés lejártával megszerzi. Az Áfa-törvény 6. § (2) bekezdés b), c) pontja szerinti termékértékesítés megvalósításához szintén szükséges az átadás és a rendelkezési jog átruházása.

Mivel a terméket kétszer adják át és a rendelkezési jog átruházására is kétszer kerül sor, két termékértékesítésről beszélhetünk. Ebből következően két számlát kell kiállítani, vagyis a visszavásárlási konstrukcióban a visszarról az eredeti vevőnek is számlát kell kiállítania az eredeti eladó felé a „visszaértékesített” termékről.

Az Áfa-törvény 45. §-a (számlahelyesbítés), és a számviteli törvény 73. § (2) bekezdés e) pontja (értékesítéshez kapcsolódó visszaru) alkalmazásának lehetősége tehát az ezen pont alatt levezetett konstrukcióban kizárt.

(APEH Ügyfélkapcsolati és Tájékoztatási Főosztály 8429751400, Pénzügyminisztérium Forgalmi adók, Vám és Jövedéki főosztály)